

Libris
Colecție coordonată de
LAVINIA BETEA

.RO

Respect pentru oameni și cărți

CORINT
ISTORIE

ROBERT S. LEIKEN

ISLAMISTII EUROPENI

Revolta tinerei generații

Traducere din limba engleză de Sorin Șerb

Cuvânt-înainte de Ion M. Ioniță

CORINT
BOOKS

—2017—

- Stasi (comisia), 87, 88, 93, 124, 504
 Stasi, Bernard, 87, 88
Süddeutsche Zeitung (cotidian), 364
 Suleaman, Nazreen, 235, 311, 312
 Surur, Shaykh Muhammad, 269
- T**
 Taarnby, Michael, 203
 Tablighi Jama'at (TJ), 69, 137, 161, 172, 270, 316, 395-397
tahhara (purificare), 141, 509
 Tanweer, Shehzad, 207, 211, 226, 273, 310, 317, 322, 329, 330, 336, 509
tarbiyaa (educație sau cultură), 141, 262, 509
tariqa (calea către cunoașterea lui Dumnezeu), 134, 510
 Thatcher, Margaret, 116, 288
 Times Square (atentatul cu bombă din), 400
 totalitarism, 32, 272, 414
 Trabelsi, Nizar, 298
- U**
 Ucar, Ali, 382
 Ujaama, Earnest James, 297, 298
ulema (cărturari și legiuitori ai islamului), 134, 157, 158, 160, 163, 169, 510
 Ulm și Neu-Ulm, 397, 503
umma (comunitatea musulmană internațională), 96, 107, 151, 261, 283, 290, 297, 408, 113, 510
 Uniunea Bavareză Creștin-Socială (*Christlich-Soziale Union in Bayern*, CSU), 355, 387
 Uniunea Creștin-Democrată (*Christlich Demokratische Union*, CDU), 379, 380, 387
- Uniunea Jihadului Islamic (*Islamic Jihad Union*, IJU), 347, 359, 360, 364, 372, 391, 392, 397, 399, 510
 Uthman, Omar (*vezi și* Abu Qatada al-Filistini), 267
- V**
 Vaisse, Justin, 96
 Veblen, Thorsten, 232
- W**
 wahhabism, 158, 284, 351, 510
Al-Wala' wa'l-Bara' (AWWB) (al-Qahtami), 172, 213, 322, 323, 324, 329, 343, 364, 411, 504
 Walters, Jermaine, 370
 Walthamstow, 189, 223, 238, 260
Washington Times (cotidian), 99
 Weber, Max, 156, 232
 Werbner, Pnina, 229, 231, 251, 278
 Wiktorowicz, Quintan, 280
 Wilson, James Q., 181
 World Trade Center, 142, 147, 168
- Y**
 Yarkas, Imad Eddin Barakat (*vezi și* Abu Dahdah), 270
 Yilmaz, Adem, 361
 Yorkshire Forward, 318
 Young, George, 340
 Yousif, Yehia (*vezi și* Abu Omar), 397
- Z**
 al-Zawahiri, Ayman, 19, 24, 140, 142, 143, 168, 268, 334, 503
 Ziercke, Jörg, 373

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i> de Ion M. Ioniță	5
<i>Prefață</i>	11
<i>Prolog</i>	43
PARTEA ÎNTÂI	
ÎN FRANȚA	53
Capitolul 1 – <i>Primii musulmani furioși ai Europei</i>	55
Capitolul 2 – <i>O intifada franceză?</i>	74
Capitolul 3 – <i>O revoltă franceză</i>	100
PARTEA A DOUA	
CĂLĂUZA RĂTĂCIȚILOR	131
Capitolul 4 – <i>Ghidul utilizatorului</i>	133
Capitolul 5 – <i>Exteriorul</i>	155
Capitolul 6 – <i>Nedoriiții</i>	174
Capitolul 7 – <i>Unghiuri de agregare</i>	191
PARTEA A TREIA	
ÎN MAREA BRITANIE	205
Capitolul 8 – <i>Orașe-fantomă</i>	207
Capitolul 9 – <i>Verșori</i>	238
Capitolul 10 – <i>Lorzii din Londonistan</i>	255
Capitolul 11 – <i>Viața și iubirile unui terorist</i>	306

PARTEA A PATRA

ÎN GERMANIA.....	345
Capitolul 12 – <i>Vara fierbinte a Germaniei</i>	347
Capitolul 13 – <i>Tinerii turci ai Germaniei</i>	372

PARTEA A CINCEA

FINAL.....	401
Capitolul 14 – <i>Chipuri pe covor</i>	403

<i>Note</i>	417
<i>Glosar</i>	503
<i>Mulțumiri</i>	511
<i>Index</i>	515

Titlu	Autor	Preț
Abandonajii. Destinele unor tineri americani în Rusia lui Stalin	Tim Tzouliadis	39,90
Adolf Hitler. O viață în imagini	Maria J. Martínez Rubio	39,90
Antoniou și Cleopatra. Adevărul din spatele celei mai frumoase povești de dragoste din lumea antică	Diana Preston	37,50
Atlas istoric Duby. Toată istoria lumii în 300 de hărți		44,90
Attila Hunul. Teroarea barbară și prăbușirea Imperiului Roman	Christopher Kelly	34,90
Balcanii. O istorie despre diversitate și armonie	Andrew Baruch Wachtel	27,50
Căldul lui Hitler. Viața lui Heydrich	Robert Gerwarth	39,90
CIA și asasinarea celor doi Kennedy	Patrick Nolan	34,90
Conversații cu Stalin	Milovan Djilas	19,90
Cu Hitler până la sfârșit. Memoriile ordonanței lui Hitler	Heinz Linge	29,99
De la SSI la SIE	Florian Banu	39,90
Destin în bătaia vântului. Jurnal	Evghenia Ghinzburg	34,90
Dezastrul de la Cernobil	Svetlana Aleksievici	33,62
Dragoste și revoluție	Florin Țurcanu Enis Tulça	27,50
Drumul din Kolîma. Călătorie pe urmele Gulagului	Nicolas Werth	24,90
Duduia. Scrisori din exil ale Elenei Lupescu	Diana Mandache	34,90
Ecaterina cea Mare	Henri Troyat	34,90
Edit von Coler. Agentă nazistă la București	Jacques Picard	10,00
Ekaterinburg. Ultimele zile ale Romanovilor	Helen Rappaport	34,90
El Narco. Cartelurile de droguri din Mexic	Ioan Grillo	34,90
Evadare din lagărul 14. Incredibila odisee a unui om din Coreea de Nord până în lumea liberă	Blaine Harden	27,50
Evita. Viața secretă a Evei Perón	Nicholas Fraser, Marysa Navarro	29,90
Grace de Monaco. Povestea unei prințese	Jean des Cars	24,90
Harem. Lumea din spatele vălului	Alev Lytle Croutier	34,90
Hitler așa cum l-am cunoscut	Heinrich Hoffmann	24,90
Hollywood la Phenian	Paul Fischer	37,50
ISIS. Armata jihadului	Michael Weiss, Hassan Hassan	29,90
ISIS. Califatul terorii	Loretta Napoleoni	24,90
ISIS. Jocul morții	Mark Bourrie	29,90
ISIS. Negustorii de oameni	Loretta Napoleoni	29,90
Islamism. Planul secret de creare a califatului	Glenn Beck	29,90
Istoria terorismului. De la asirieni la jhadiști	Randall D. Law	39,90
Ivan cel Groaznic	Henri Troyat	24,90
În buncăr cu Hitler. Ultimele zile ale celui de-al Treilea Reich	Joachim Fest	22,50

Respect pentru oameni si carti

Fiilor mei

Cred că tările ce sunt marile învingătoare politice care pot să trase din marșalului pe care îl prezintă și îl analizează, dar să nu propună schimbarea că va putea „extrage” din acest studiu „cărți noi foarte practice” și autoritarismului european răscă și simțibile și să învețe lucrurile pe care am expus-o și să trase-lizeze etical de a crea strategii și tactici anti-teroriste. Finaștii „cărții pe covor”, prezintă câteva modele recurente în materialul arăbănișt împotriva, avertizând deopotrivă împotriva atacării cu tot dinadinsul și asasinărilor și asocierilor împotriva omogenității diverselor tipuri de experți ale marșalului mandocrației și Europei.

Efectele minore ale postmigrării musulmane nu trebuie să înțelegem în forma jihadului și în modurile multilaterale islamice. Revoluția din Franța în 1789 nu este, cu certitudine, prima de mare, dar după cum voi arăta, islamismul a fost aproape

Capitolul 1

Primii musulmani furioși ai Europei

PARTEA ÎNTÂI În Franța

În 1995, Khalid Ke... algerian în vârstă de 24 de ani, era urmărit și împușcat după o vânzare națională care s-a încheiat cu un dramatic schimb de focuri de armă. Khalid era unul din cei cinci membri ai Grupului Islamic Armat (Groupe Islamique Armé, GIA) implicat într-un val de atentate cu bombe și asasinări care i-a jucat și terfiat pe locuitorii Parisului și ai altor trei orașe provinciale. Deși înainte de el au fost alți jihadisti aspravi și au părăsit casele europene pentru a fi în Afganistan și Bosnia, Khalid a fost primul luptător musulman european care a vizat o țintă din Europa Occidentală prezentând totodată prima asocierie între jihadism și o domă generată de terorism (fanaticism). Ca primul jihadist postmigrant care și atacă țara de adopție, Khalid a fost primul jihadist intern în Franța victimizat în care țară.

GIA în Franța

În începutul anilor 1990, tensiunile politice și religioase din Algeria, care avea legături geografice și coloniale cu Franța,

... Nu am fost scutit de nici o facere... (de la începutul în...)

Capitolul 1

Primii musulmani furioși ai Europei

J'ai pas fait des études pour charger des camions.*

Khaled Kelkal, 3 octombrie 1992

În 1995, Khaled Kelkal, un francez algerian în vârstă de 24 de ani, era urmărit și împușcat după o vânătoare națională care s-a încheiat cu un dramatic schimb de focuri televizat. Kelkal era șeful unei celule lyoneze a Grupului Islamic Armat (*Groupe Islamique Armé, GIA*) implicat într-un val de atentate cu bombă și asasinate care i-a șocat și terifiat pe locuitorii Parisului și ai altor trei orașe provinciale.¹ Deși înainte de el sute de jihadiști aspiranți și-au părăsit casele europene pentru a lupta în Afghanistan și Bosnia, Kelkal a fost primul luptător musulman european care a vizat o țintă din Europa Occidentală, reprezentând totodată prima asociere între străini (*outsider-ii*) și a doua generație de imigranți (*insider-ii*). Ca prim jihadist postmigrant care-și atacă țara de adopție, Kelkal a fost un terorist intern în fruntea vremurilor în care trăia.

GIA în Franța

La începutul anilor 1990, tensiunile politice și religioase din Algeria, care avea legături geografice și coloniale cu Franța,

* „Nu am făcut școală ca să încarc camioane” (în lb. franceză, în original) (n.tr.).

au dus la migrația militanților GIA către Europa, în special la Paris. După ce a anulat o victorie islamistă în primul tur al alegerilor legislative din decembrie 1991, armata algeriană a declarat stare de urgență în ianuarie 1992 și a anulat al doilea tur de scrutin, pe care era de așteptat ca Frontul Islamic al Salvării (*Front Islamique du Salut*, FIS), o confederație eterogenă de islamiști și salafiști, să îl câștige fără drept de apel. (Cititorul nefamiliarizat cu acești termeni ar trebui să consulte glosarul și, pentru o explicație mai amănunțită, capitolul 4, „Ghidul utilizatorului”). Intervenția militară a produs scindarea FIS, expulzând facțiunile jihadiste înclinată să se răzbune pentru victoria furată. Dintre aceste facțiuni, cea mai importantă era GIA, compusă în principal din amestecul tinerilor orașeni, săraci, abia reveniți din jihadul afgan cu cele mai feroce elemente ale FIS. Rezultatul a fost, după cum spunea Gilles Kepel, o „mișcare jihadist-salafistă de o extraordinară brutalitate”.² În perioada dintre Războiul afgan și atentatele cu bombă din 1998 de la ambasadele Statelor Unite din Africa puse la cale de al-Qaida, GIA a fost avangarda și steaua călăuzitoare a jihadului violent.

Jihadul GIA nu a fost global, ci național, concentrat pe inamicul „apropiat” din Algeria, nu pe „inamicul de departe”, imperiul occidental. Colonizarea franceză a Algeriei a mers mult mai departe decât să spunem a mers cea a Indiei de către Marea Britanie. Algeria anexată a devenit un departament oficial al Hexagonului; de aceea, Algeria era considerată nu doar o proprietate colonială, ci parte integrantă a Republicii. În Războiul algerian de independență (1954-1962), Frontul de Eliberare Națională (*Front de Libération Nationale*, FLN) a expulzat administrația franceză, dar a păstrat, după cum considera islamistul FIS, cultura profană a colonizatorilor. Islamiștii din FIS erau de părere că regimul laic postcolonial nu era suficient de

independent și revoluționar tocmai din pricina secularismului, laicității sale. Refuzul Franței de a izola regimul FLN după ce acesta a anulat alegerile a fost o confirmare pentru FIS a faptului că FLN devenise marioneta foștilor colonizatori.

Chiar înainte ca armata să preia controlul în 1992, studenții activiști din FIS și alți islamiști au creat Fraternitatea algeriană în Franța (*Fraternité Algérienne en France*, FAF). Apoi, după puci, FAF și alți militanți care s-au refugiat în Franța au pus umărul la constituirea „rețelelor de solidaritate” în rândul populației algeriene din recente valuri de imigranți, dar și din postmigrații aglutinați în zonele suburbane (*les banlieues*) în jurul principalelor orașe din Franța.³ FAF a reușit să obțină simpatia și, apoi, un mic sprijin operațional din partea asociațiilor de tineri musulmani francezi. De regulă, aceste rețele erau controlate de experimentații veterani GIA.⁴ În vreme ce FAF considera că Franța e, mai degrabă, un adăpost sigur și un megafon care să influențeze evenimentele de acasă, jihadiștii GIA tânjeau după sprijin logistic extern pentru violențele de acasă.⁵ Ei operau deseori sub radarul autorităților, în regiunile locuite de imigranți legali și ilegali. De exemplu, ceea ce poliția franceză a numit „rețeaua Chalabi”, după liderul său Mohamed Chalabi, amesteca afacerile legale cu acte de infracționalitate mărunță și falsificare de documente, la fel ca atacatorii cu bombe din Madrid, un deceniu mai târziu. În acest caz, recrutările, logistica și achizițiile se făceau la început pentru conflictul algerian și nu împotriva Franței.

Pe lângă sprijinul financiar și logistic acordat jihadului algerian, grupul Chalabi a efectuat recrutări printre tinerii bărbați din a doua generație de migranți (metoda: un „club pentru tineri” care oferea vacanțe la schi și ajutor pentru teme școlare). Obiectivul agenților din rețeaua Chalabi a devenit evident și a dus, în cele din urmă, la arestarea lor, 138 dintre ei fiind puși sub acuzare și ținuți în detenție în medie 14 luni. Pentru că nu

au fost decât 24 de condamnări (unele anulate la recurs), unii au considerat că acuzarea a făcut un exces de zel.⁶ Oricum, Jean-François Clair de la Direcția de Supraveghere a Teritoriului (*Direction de la Surveillance du Territoire*, DST), serviciul de securitate internă, m-a asigurat că forțele franceze de securitate au considerat că destructurarea grupului Chalabi a fost esențială pentru apărarea împotriva GIA.⁷

În semn de răzbunare pentru sprijinul acordat de francezi guvernului algerian și poate într-o încercare inutilă de a pune capăt anihilării propriilor rețele de sprijin, GIA a început să vizeze cetățeni și obiective franceze. În plus, aceste ținte aveau o valoare simbolică în războiul împotriva conducătorilor algerieni pe care jihadiștii îi porecliseră „fiii Franței”.* Atacarea Franței va dovedi că jihadiștii erau mai pregătiți să apere drepturile și onoarea algerienilor decât regimul, chiar dacă acesta venise la putere în urma unei mișcări de insurgență anticolonială.

În decembrie 1994, aproape șapte ani înainte de atentatele de la 11 septembrie și cu o al-Qaida doar ceva mai mult decât un zvon, GIA a deturnat un avion francez în Alger cu intenția de a-l zdrobi de Turnul Eiffel. Complotul a fost dejucat de forțele speciale franceze care au luat cu asalt avionul oprit pentru alimentare pe pista aeroportului din Marsilia. Încăpățânați, câteva luni mai târziu, cei din GIA au început să atace căile ferate franceze înregistrând primul jihad reușit împotriva Europei, primul care implica musulmani europeni din a doua generație și prima asociere dintre străinii din exterior și alienații postmigranți din interior. Ca răspuns la sângeroasele atacuri de început asupra metroului parizian, în vara lui 1995, autoritățile franceze au efectuat arestări în masă în zona metropolei. Aceste descinderi polițienești din Paris vor forța GIA să se retragă din capitală în

* *Fils de France*, aluzie la titulatura dată urmașilor regelui Franței (n.tr.).

orașele provinciale Lille, situat în nordul țării, și Lyon, în vest. Anchetatorii în cazul dosarului Chalabi au ajuns la concluzia că „destructurarea... i-a forțat pe algerienii «de centru» să se îndrepte ulterior către Khaled Kelkal”⁸

Intră în scenă Khaled Kelkal

Khaled era doar un copil când a fost adus din Algeria într-o suburbie a Lyonului în 1973.⁹ Aceasta s-a petrecut când părinții săi din prima generație de migranți s-au reunit conform politicilor de „reîntregire a familiei” care deveneau obișnuite în Europa (vezi capitolul 6).¹⁰ Familia Kelkal a crescut 12 copii într-o suburbie (*banlieue*) a imigranților din Lyon numită Vaulx-en-Velin, în care trei sferturi din locuitori trăiau de-a lungul canalului maritim la marginea vestică a celui de-al doilea oraș francez ca mărime, în sumbre și suprapopulate locuințe sociale cu cinci niveluri, denumite *cités*, foarte asemănătoare celor pe care le vom întâlni în mahalalele pariziene unde s-au declanșat revoltele din 2005. Oricum, cu un deceniu mai devreme, în 1995, anul orgiei teroriste a lui Kelkal, aproape jumătate din populația cartierului Vaulx avea, ca și Kelkal în persoană, sub 24 de ani, iar rata șomajului pentru cei aflați sub această vârstă se apropia de 25%.¹¹ Micile infrațiuni îl vor duce pe adolescent în închisoare, unde musulmanul din interior Khaled și-a început radicalizarea sub influența unui mentor arab, un *outsider*.

Kelkal a ieșit din închisoare după a doua condamnare în octombrie 1992, chiar când, așa a fost să fie, cercetătorul german Dietmar Loch făcea investigații pe teren pentru o carte despre tinerii nord-africani în orașul unde locuia fostul pușcăriaș.¹² Norocosul interviu pe care i l-a luat Loch lui Kelkal, cu trei ani înainte de atacurile cu bombă, clarifică drumul străbătut de tânărul de 21 de ani de la crimă la islamism și apoi la jihad. Ca relatare autobiografică de epocă la persoana întâi venită din

partea unei persoane în proces de radicalizare, este un material unic. Interviu, publicat pentru prima dată într-o obscură dizertație academică, a fost republicat în întregime în originalul francez după ce promițătorul student devenit mic infractor s-a transformat în jihadist ajungând cel mai urmărit criminal din Franța.¹³ Tipul de mobilitate regresivă a lui Kelkal va deveni un important traseu postmigrant către extremism.

Familia eroului nostru nu practica islamul cu strictetea și sectarismul la care va ajunge ilustra lor progenitură, ci mai degrabă ca o formă „intimă și discretă” de islam popular.¹⁴ La un moment dat, când neastâmpăratul Khaled a rămas în urmă la școală, tatăl lui i-a tras „o bumbăceală bună”. De atunci, Khaled a devenit atât de sânguincios că, spre deosebire de frații săi, care au absolvit școli de meserii, el a putut intra la un liceu academic unde și-a luat bacalaureatul la chimie. Kelkal îi spunea lui Loch, intervievatorul lui german: „Era un liceu bine cotate. Trebuia să ai note bune să intri. În ultimul an al școlii secundare mi-a mers bine. Noi (eu și un prieten) eram primii în clasă, râdeam tot timpul de ceilalți. Eram sănătoși, haiosi. Dar mai târziu, nu...”

Fiind singurul arab în acel liceu de profil, a devenit și ciudățenia locului. El îi spunea sociologului german: „Nu au avut niciodată un arab în clasă și-mi spuneau de-a dreptul: «Ești singurul arab...»” La școală, instituția fundamentală pentru integrarea imigranților, Kelkal a devenit un exponat al politicii Franței de asimilare de tip „totul sau nimic”, una care, spre deosebire de americani, aspiră cu adevărat să devină un „creuzet”, în care să se evapore reziduurile de autonomie culturală care subzistă în modelul Statelor Unite. „Aveam capacitatea să reușesc”, își amintea Kelkal cu tristețe, „însă n-am avut loc de întors pentru că ei insistau pe integrarea mea totală. Era imposibil să-mi uit cultura, să mănânc porc. Nu o puteam face. Și când ajungeau să mă cunoască, spuneau: «Tu ești o excepție.»”

Chiar dacă vorbeam, dacă mă înțelegeam bine cu colegii de clasă, nu era natural.”

În școala sa de elită, Khaled nu se simțea doar nelalocul lui, ci și ținta tuturor suspiciunilor. „Odată, a dispărut din clasă un calculator de buzunar. Deși nu făcusem nimic, eu trebuia să fiu hoțul, de vreme ce eram singurul arab. Nu mi-a plăcut defel să mă gândesc că toți cred asta despre mine. Se uitau cu toții ciudat la mine. Mi-am spus atunci: Oare ce caut aici?” Acesta a fost declanșatorul social și psihic al regresiei în tâlhărie, pușcărie și, în cele din urmă, terorism, dar a început cu chiulul de la ore: „Mi-am pierdut mândria și a trebuit să fac abstracție de propria personalitate. Nu puteam face asta, nu-mi mai găseam locul... Astfel că am început să fug de la ore o dată, de două ori...”

Chiulul a devenit un obicei și apoi Kelkal a încetat să mai meargă la școală, certându-se cu familia sa, acumulând în sufletul său rușine și, deopotrivă, vinovăție.

Mama mea și toată familia dădeau vina pe mine. Mă simțeam total izolat de familia mea... Din cauza asta am luat-o pe calea cea rea. De asemenea, am plecat o vreme de acasă pentru că mama mă învinovățea: „Cum ai putut ajunge până aici și acum nu mai vrei să mergi deloc la școală!” Pentru mine, pentru că mama mi-o spunea tot timpul, eu știam că greșesc. D-asta am plecat, pentru că știam că greșesc.

Sentimentele de vinovăție și rușine asociate cu dezaprobarea și controlul familiei îl vor schimba, după exemplul altor musulmani postmigranți furioși, în special Mohammad Sidique Khan. În multe cazuri de musulmani europeni radicalizați, ruperea de familie precede sau însoțește convertirea la islamul radical. Acesta va fi drumul urmat de Khan și de mulți alți „revertiți” la islamul radical. De fapt, radicalizarea presupune rareori un proces de „reversiune” la un islam practicat cândva și apoi abandonat. În mod tipic are loc nu o reversiune,

ci o conversiune – la un islam dogmatic, sectar și fundamentalist, care nu are prea multe în comun cu islamul popular sau tradițional al tatălui.

Chiar înainte de a părăsi școala, chiulul l-a dus pe Khaled pe stradă, unde solidaritatea de cartier va suplini pierderea legăturilor cu familia. „După-amiaza, toți mergeau la școală, însă eu nu aveam nimic de făcut. Și am început să bat coclaurile, să-mi fac cunoștințe. Erau tipi mișto. Ce dacă un tip e hoț, nu-l luăm la întrebări când îl vedem. Dacă e prieten, e prieten.” Foarte asemănător, după cum vom vedea, lui Sidique Khan, Khaled, cunoscut ca „Mr. Smiley”, avea o dispoziție călduroasă, prietenoasă.¹⁵ Prietenii lui i-au încurajat un nou nărav: „Tipii ăștia îmi spuneau că sunt o groază de chestii pe-acolo [la școală]. Asta[furtul] a devenit un obicei; s-a prins de mine.”

În explicațiile date de Kelkal intervievatorului său german, resentimentul provocat de prejudecățile rasiale era doar o parte a complexe explicații pentru faptul că a recurs la tâlhărie. Necesitatea era un alt factor. El i-a spus lui Loch că în cartierul unde stătea, în Vaulx-en-Velin, „70 % din populație fura pentru că părinții nu-și puteau permite să cumpere diverse lucruri atunci când în casă erau șase copii. Când furii, îți permiți.”¹⁶ Tatăl și fratele lui mai mare (aterizat și el mai târziu în închisoare) își pierduseră slujbele de muncitori, împărțând soarta imigranților din toată Europa de Nord-Vest care fuseseră la început angajați în timpul anilor „miraculoși” și apoi disponibilizați când regiunea în care se aflau se dezindustrializa (vezi capitolul 6).¹⁷ Kelkal a fost printre nenumărații tineri musulmani șomeri atrași de găști și de criminalitatea mărunță, contribuind la imaginea negativă printre nativi și la „islamofobie”, care la rândul-i a hrănit sentimentele musulmanilor de excluziune, fenomene care s-au stimulat reciproc, într-o spirală descendentă a alienării, sentiment pe care islamismul, deseori întâlnit în pușcărie, părea să-l aline.

Dar, pe lângă tulburările emoționale și economice sau îndepărtarea sufletească de familie și țară, viitorul jihadist oferirea și altă explicație eșecului său, una pe care o putem numi politică sau pre-politică: „A trebuit să mă bizui doar pe mine, am fost obligat să fur. Dar, mai presus de orice, era o problemă de răzbunare. Vrei violență, iacă îți dăm violență!” Amintirile lui Kelkal evocă cele două perioade petrecute în pușcărie când tovarășii de celulă l-au înarmat cu o ideologie și un discurs justificativ, un cadru general explicativ pentru acțiunile sale anterioare. Nu putem ști cât de multă credibilitate trebuie să dăm explicațiilor politice oferite de Khaled ulterior, dar ce e mai important pentru noi era modul în care gândea în 1992, în plin proces de radicalizare.

Decât să îngenuncheze în fața francezilor, imigranțul algerian și camarazii săi își vor pedepsi opresorii, ochi pentru ochi, pentru „a-și crea propriul sistem”.¹⁸ La 21 de ani, când vorbea cu Loch, Kelkal era un găinar, dar deopotrivă un musulman politizat născut a doua oară.

Având o altă premoniție, el i-a spus cercetătorului german: „Când furam, mă simțeam liber pentru că era un joc. Până să mă prindă, eu eram cel care câștiga. E un joc: pierzi sau câștigi... Dacă în spatele meu erau caralii, luam viteză, să-mi piardă urma. Era un delir, un joc, și noi eram buni la asta.” Posibil ca această stare de exaltare produsă de fugă, de evitarea polițiștilor, să fi revenit mai târziu, când Kelkal va epuiza energia poliției naționale la capătul versiunii sale jihadiste a vânătorii lui Bonnie și Clyde.

Acel Kelkal care aruncă o lumină retrospectivă asupra trecutului său este tânărul care abia ce a terminat de efectuat două condamnări în închisorile țării de adopție, despre care încă de pe-atunci se știa că sunt controlate în mare măsură de musulmani. Ce se admitea pe atunci doar cu o jumătate de gură, dar

este relativ bine cunoscut azi, este rolul pe care-l poate avea experiența închisorii în islamizare și radicalizare.¹⁹ Islamizarea, deseori un prim pas către radicalizare, s-a petrecut cu ocazia primei condamnări ispășite de Khaled. Lyonezul de 18 ani a fost arestat pentru furt de mașini și eliberat după patru luni. El i-a spus lui Loch că, înainte de a intra în închisoare, nici „nu știa să scrie sau să citească arabă. Când am ajuns în închisoare mi-am spus: Nu trebuie să pierd timpul. Cu noi era un frate musulman... Am învățat repede arabă”. În închisoare, el a avut bucuria de a intra „într-un grup strâns unit”. Iar prin islam el a cunoscut o „mare deschidere a sufletului”.²⁰ Khaled nu se mai considera acum „nici arab, nici francez, ci musulman”.²¹

De la Islamism la Jihad

Membrii Societății Fraților Musulmani au început să ajungă în Franța în anii 1960, fie fugind din calea represivelor regimuri seculare din Egipt, Siria și Tunisia, fie pentru a urma pur și simplu studii universitare (de regulă medicină, inginerie sau științe naturale). Deși Frăția era o pepinieră a antiimperialismului islamic renăscut, în anii 1970, cei mai mulți dintre radicalii mișcării abandonaseră societatea pentru a întemeia organizații jihadiste violente (vezi capitolul 5). Între timp, în Europa, Frații își creaseră un refugiu unde formau militanți în așteptarea momentului politic prielnic în care se vor întoarce în țara-mamă pentru a se lupta să instaureze legea islamică. Astfel, vreme de o generație, recrutările efectuate de Frăție în Franța s-au concentrat pe tinerii veniți la studii și pe exilați, nu pe imigranți sau pe urmașii acestora. După întemeierea sucursalei sale franceze, în 1983, când a început să recruteze musulmani francezi, gruparea a apelat la studenți și reprezentanții de vârf ai clasei mijlocii. Întruparea sa franceză, Uniunea organizațiilor islamice din Franța (UOIF), nu a atras niciodată

muncitori și chiar mai puțin (după cum vom vedea în capitolul următor) locuitori ai mahalalelor, ca Kelkal. Acesta este unul dintre motivele pentru caracterul în mare măsură conservator, chiar aristocrat, al grupării.²² Și, în ciuda afirmațiilor contrare, Frații Musulmani abia de se gândeau să convertească Europa la islam.²³ UOIF a acceptat statutul minoritar al musulmanilor și, pornind de aici, au studiat ansamblul implicațiilor faptului de a fi musulman într-o societate non-musulmană. Încă de la început, Frăția a accentuat asupra respectării legilor țării-gază, pretinzând drepturi mai mari pentru o minoritate religioasă.²⁴ Atunci când Kelkal a început să fie influențat de Frăție, versiunea ei din Franța începuse să joace un rol în politica franceză, grație, în principal, controverselor iscate de vâlul islamic (vezi capitolul 2) care dădea în clocot în școlile publice ale țării în mod declarat seculare, ca aceea în care Khaled s-a simțit atât de izolat.

Kelkal i-a spus lui Loch că în prima sa vizită la pușcărie „și-a recâștigat religia” pe când învăța arabă sub tutela fratelui musulman. El a început să meargă la moschee în fiecare vineri și „când mă uitam la casetele video, când îi auzeam pe cărturari vorbind, nu mai aveam nicio îndoială... Toate se petreceau dintr-un motiv anume. Totul avea sens”. Aceasta a fost o convertire religioasă – ca și alți radicali, el nu „a revenit” la islamul popular al tatălui său, ci s-a dăruit unei noi credințe. Faptul că a adoptat un islam activist politic nu era în sine o radicalizare, islamismul însă, chiar dacă într-o versiune ceva mai diluată, a dat un cadru de referință mobilității sale regresive, i-a oferit un discurs justificativ. Inofensivi în sine, doar ceva mai mult decât asumarea unei renașteri fundamentaliste, aceștia au fost primii pași ai lui Khaled pe calea radicalizării, acceptarea siguranței fără întrebări pe care se întemeiază adesea ideologiile totalitare.